

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-367-5-25>

**PRACTICES OF FORMATION OF PROTOCOLS
FOR ASSESSMENT OF SWIMMING SKILLS AND COMPETENCES
IN THE AQUATIC ENVIRONMENT OF CHILDREN
OF PRIMARY SCHOOL AGE**

**ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОТОКОЛІВ З ОЦІНКИ
НАВИЧОК ПЛАВАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ВОДНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Pivovar A. A.

*Doctor of Physical Education,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Theory and Methodology of Physical
Education and Sports
Hrigroriy Skovoroda University
in Pereyaslav
Pereyaslav, Ukraine*

Пивовар А. А.

*кандидат наук з фізичного виховання
та спорт, доцент,
доцент кафедри теорії та методики
фізичного виховання і спорту
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі
м. Переяслав, Україна*

Kovach S. Yu.

*Postgraduate Student at the Department
of Theory and Methodology of Physical
Education and Sports
Hrigroriy Skovoroda University
in Pereyaslav
Pereyaslav, Ukraine*

Ковач С. Ю.

*аспірант кафедри теорії
та методики фізичного виховання
Григорія Сковороди в Переяславі
м. Переяслав, Україна*

Syrotiuk S. M.

*Assistant at the Department of Theory
and Methodology of Physical Education
Kremenets Regional Humanitarian
and Pedagogical Academy
named after T. Shevchenko
Kremenets, Ukraine*

Сиротюк С. М.

*асистент кафедри теорії
та методики фізичного виховання
Кременецька обласна
гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка
м. Кременець, Україна*

Рекомендаціями Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) визначено змістову лінію в огляді світової спільноти про необхідність наявних базових навичок плавання та безпеки на воді починаючи з молодшого шкільного віку [2].

В Міжнародній хартії фізичного виховання, фізичної активності та спорту в статті 2 визначено: «2.2 Фізичне виховання, фізична активність та спорт можуть відігравати значну роль у підвищенні рівня грамотності

учасників у питаннях, що стосуються фізичної культури, у покращенні їх самопочуття, здоров'я та у підвищенні потенціалу завдяки розвитку витривалості, сили, гнучкості, координації, рівноваги та самоконтролю». В вміння плавати є життєво необхідною прикладною навичкою для кожної людини [2].

Важливим питанням є вивчення практики формування протоколів з оцінки навичок плавання та компетентностей у водному середовищі дітей молодшого шкільного віку.

В програмі для загальноосвітніх навчальних закладів. «Плавання» 1–4 класи, рівень плавальної підготовленості рекомендовано визначати за таким протоколом визначених вправ [3]: поплавок» або «медуза» або «зірочка»; ковзання на грудях та на спині; ковзання на грудях з роботою ніг як при плаванні стилем кроль на грудях ковзання з рухами ніг як при способі кроль на грудях; ковзання з рухами рук як при способі кроль на грудях; узгодженість рухів руками і дихання при плаванні способом кроль на грудях; ковзання на грудях з наступним підключенням роботи ніг, рук та дихання; способом кроль на грудях (до 12 м); способом кроль на спині (до 12 м); дистанція 25 м (будь-яким способом).

Ображей О. Ю. [1] для визначення рівня сформованості плавальних умінь молодших школярів була розроблена система контрольних вправ, а саме: страх до води; занурення обличчя в воду; присідання у воді; стрибки у воду; затримка дихання у воді; вміння виконувати «зірочку»; вміння відштовхуватися і ковзати; вміння ковзати і працювати ногами; вміння ковзати і працювати руками; вміння плавати в координації.

Міжнародною асоціацією фізичного виховання у вищій освіті представлена ілюстрована шкала компетентності дітей до сприйняття водного середовища [4; 5].

Група розробників всі шістнадцять компетентностей дітей в водному середовищі представляє у вигляді рисунків, щоб зацікавити дітей молодшого віку, утримати їхню увагу, полегшити їхнє розуміння та отримати більш змістовні відповіді [4].

Запропонована наглядна шкала сприйняття компетентностей дітей в водному середовищі (PSPWC) складається з 16 різних ситуацій, що відповідають 16 водним навичкам/компетентностям в наступності складнощів та різним рівнем глибини води: в положенні лежачи на животі, використовуючи руки на дні для руху вперед (як крокодил); в положенні стоячи у воді (глибина води до колін і на рівні плечей); пускання бульбашок під водою; ловля предмета у воді; «Зірка» на спині; «Зірка» на грудях; вхід у воду через гірку; відштовхування від стіни та ковзання під водою; висунення ноги назад; рух ніг лежачи на спині; вхід у воду стрибком; вхід у воду пірнанням; вихід із води шляхом вилізання; вертикальний спуск у воду; поворот спереду назад у горизонтальному

положенні (тобто обертання по поздовжній осі); зміна напрямку під час плавання (тобто обертання по поперечній осі) [4].

У дослідженнях зарубіжних авторів вивчалися навички плавання дітей молодшого шкільного віку і те, як вони пов'язані з плавальною активністю [5]. Більше 60% дітей змогли подолати більше 5 метрів, але менше 50% більше 25 метрів. Більше 50% дітей змогли засвоїти деякі базові навички плавання (зокрема, затримка дихання під водою, плавання, ногами, ходьба у воді). Вміння плавати було позитивно корельовано з демографічними факторами (віком, статтю, сімейними доходами, наявністю вищої освіти в батьків), досвідом в плаванні, досвідом навчання і локацією місця для купання в відкритих водоймах).

Теоретичний аналіз сучасних науково-методичних джерел засвідчив, що різноманіття практик формування протоколів з оцінки навичок плавання та компетентностей у водному середовищі дітей молодшого шкільного віку є досить широким і залежить від цільових завдань підготовки. Можна відмітити, що для навчання плаванню молодших школярів успішно використовуються ігри на ознайомлення з властивостями води, занурення, спливання, лежання, ковзання, дихання, які відображені в протоколах оцінки навичок плавання та компетентностей у водному середовищі.

Література:

1. Ображей О. Є. Технологія проектування прискореного навчання плаванню молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. № 7 (127). С. 140–145.
2. Пивовар Андрій, Ковач Сергій. Моделювання режимів рухової активності молодших школярів в плаванні для досягнення глобальних рекомендацій з фізичної активності. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2023. № 2. С. 84–92. DOI: 10.32540/2071-1476-2023-2-084
3. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. «Плавання» 1–4 класи. Сілкова В.О., Деревянко В.В. Миколаїв: «Атолл», 2006. 20 с.
4. Barnett L. M., Abbott G., Lander N., Jidovtseff B., & Ridgers N. D. Validity evidence for the Pictorial Scale of Perceived Water Competence short form (PSPWC-4). *Journal of sports sciences*, 2022. № 40(22), 2491–2498. <https://doi.org/10.1080/02640414.2023.2165008>
5. Chan D. K. C., Lee A. S. Y., & Hamilton K. Descriptive epidemiology and correlates of children's swimming competence. *Journal of sports sciences*. 2020. 38 (19). P. 2253–2263. <https://doi.org/10.1080/02640414.2020.1776947>